

Valtuustoaloite neurodiversiteetin huomioimiseksi kaupungin kulttuuripalveluissa

Tampereen kaupungin kulttuuristrategia painottaa vahvasti yhdenvertaisuutta sekä kulttuurin ja taiteen saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Kulttuurin yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseksi on välttämätöntä huomioida myös autismin kirjo, ADHD sekä muu neuroepätyypillisuus.

Neurokirjolla olevat henkilöt voivat kohdata lukuisia esteitä kulttuuripalveluissa. Puutteelliset ja epäselvät ohjeistukset ja opasteet, vaikeasti ymmärrettävä kielenkäyttö, aistikuormituksen voimakkuus ja tilat sekä olosuhteet, jotka eivät tue aistikuormituksen hallitsemista, henkilöstön ja palvelun muiden käyttäjien vahingolliset asenteet ovat joitain esimerkkejä niistä asioista, jotka voivat estää neurokirjolla olevia henkilöitä osallistumasta kulttuuripalveluihin.

Neurokirjolla olevien yhdenvertaisuutta kulttuuripalveluissa on tarpeen tavoitella ainakin kolmella tavalla: huolehtimalla kulttuurin kokijoille suunnattujen palveluiden saavutettavuudesta, huolehtimalla kulttuurin tekijöille suunnattujen palveluiden saavutettavuudesta ja edistämällä neurokirjolla olevien representaatiota eli näkyvyyttä ja edustusta kulttuurin saralla.

Soveltuvat toimenpiteet riippuvat palvelusta. Kulttuurin kokijoille suunnatuissa palveluissa yhdenvertaisuutta tukevia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi kuvalliset, yksityiskohtaiset ohjeet paikalle saapumisesta ja siellä toimimisesta, selkeät ja yksiselitteiset opasteet, selkeään ja selkokieliseen viestintään ja sisältöön panostaminen, hiljaisten tilojen tai ajankohtien järjestäminen palveluiden yhteyteen, valaistus- ja äänisuunnittelun keinot, digitaalisten palveluiden vahvistaminen ja henkilöstön kouluttaminen neuropsykiatrisesta moninaisuudesta.

Kulttuurin tekijöille suunnatuissa palveluissa toimenpiteet voivat olla esimerkiksi kulttuuriavustusten hakuprosessin selkeyden edistämistä ja kulttuuritilojen kehitystyössä sellaisten ratkaisujen valitsemista, jotka tukevat myös neurokirjolla olevien toimimista tiloissa.

Lisäksi on tärkeää, että palveluita suunnitellaan yhdessä kunkin palvelun kohderyhmään kuuluvien neurokirjolla olevien kaupunkilaisten kanssa, sillä kohderyhmällä itsellään on paras tieto palveluiden käyttöön liittyvistä esteistä ja toimivista ratkaisutavoista. Toimenpiteitä ei myöskään pidä rajata esimerkiksi vain lastenkulttuuriin, vaan toimenpiteiden on tarpeen kattaa kaikki kohderyhmät. Neurodiversiteetin huomioiminen kulttuuripalveluissa on painava yhdenvertaisuusteko, joka mahdollistaa kulttuurin pariin pääsyn yhä useammalle – ja useimmat toimenpiteet edistävät kulttuurin saavutettavuutta koko väestölle.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Tampereen kaupunki laatii kattavan toimenpidesuunnitelman neurodiversiteetin huomioimiseksi ja neurokirjolla olevien yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi kulttuuripalveluissa.

Tampereella 31.1.2022

Noora Tapio

Milka Hanhela

Minna Minkkinen

Ulla-Leena Alppi

Liban Sheikh

Miila Halonen

Mikko Aaltonen

Mirja Salmijärvi

Hanna Sareila

Vilma Järvisalo

Jaakko Stenhäll

Olga Haapa-aho